

КОНВЕНЦИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ НА СВЕТОВНОТО КУЛТУРНО И ПРИРОДНО НАСЛЕДСТВО

Приета с Разпореждане № 13 на Бюрото на Министерския съвет от 4.02.1974 г. Издадена от Министерството на културата и туризма, обн., ДВ, бр. 44 от 27.05.2005 г., в сила от 17.09.1975 г.

Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура на своята седемнадесета сесия, проведена в Париж от 17 октомври до 21 ноември 1972 г.,

Като съзнава, че световното културно и природно наследство е застрашено все повече и повече от разрушаване, което се дължи не само на традиционните причини за деградация, но и на самото развитие на общественно-икономическия живот, в резултат на което се задълбочават увреждащите и разрушителните явления,

Като отбелязва, че разрушението или изчезването на дадено културно и природно наследство представлява пагубна загуба за цялото човечество,

Като отчита, че опазването на това наследство на национално ниво е незадоволително поради големите средства, от които се нуждае, и недостатъчните икономически, научни и технически ресурси на страната, на чиято територия се намира съответното наследство, което подлежи на съхранение,

Като напомня Устава на ЮНЕСКО, който предвижда съдействие на Организацията за запазване, развитие и разпространение на знания, за насърчаване на дейността по опазване и защита на световното наследство, както и за създаване на международни конвенции в тази област, които да бъдат препоръчани на заинтересованите народи,

Като отчита, че съществуващите международни конвенции, препоръки и резолюции в областта на културното и природното наследство утвърждават значението на дейността по опазване на това уникално и незаменимо наследство за цялото човечество, независимо на кой народ принадлежи,

Като взема под внимание, че отделни обекти на културното и природното наследство представляват изключителен интерес и се нуждаят от опазване като елемент от световното наследство на цялото човечество,

Като съзнава, че широкият обхват и сериозност на новите опасности, които застрашават културното и природното наследство от изключително световно значение, налагат необходимостта от участие на цялата международна общност в опазването на това наследство посредством колективно съдействие, което няма да замени, а ще допълни ефективно дейността на заинтересованата страна,

Като счита, че е наложително да се приемат нови договорни разпоредби в тази област, които следва да утвърдят ефикасна постоянна система за колективна защита на културното и природното наследство от изключително световно значение, изградена на базата на съвременните научни методи,

След като взе решение на своята шестнадесета сесия, че този въпрос следва да бъде предмет на международна конвенция,

приема на шестнадесети ноември 1972 г. тази конвенция.

I. Определения на културното и природното наследство

Член 1

За целите на тази конвенция терминът "културно наследство" включва:

- паметниците: архитектурни произведения, скулптури или монументална живопис, археологически елементи или структури, надписи, пещери и групи от елементи с изключително световно значение от гледна точка на историята, изкуството или науката,

- ансамблите: групи от отделни или сборни конструкции, които поради своята архитектура, своето хармонично единство или своята интеграция в околната среда имат изключително световно значение от гледна точка на историята, изкуството или науката,

- забележителните места: човешки творби или произведения, създадени съвместно от човека и природата, както и зоните, включително и археологичните обекти с изключително световно значение от гледна точка на историята, естетиката, етнологията или антропологията.

Член 2

За целите на тази конвенция терминът "природно наследство" включва:

- природните паметници, състоящи се от физически и биологически образувания или групи от такива образувания с изключително световно значение от естетическа или научна гледна точка,

- геологическите и физиографическите образувания и строго определените зони, които представляват местообитание на застрашени животински и растителни видове с изключително световно значение от научна гледна точка или от гледна точка на необходимостта от тяхното съхранение,

- строго определените природни обекти или зони с изключително световно значение от научна гледна точка, от гледна точка на необходимостта от тяхното съхранение или поради уникалната им природна красота.

Член 3

Всяка държава - страна по тази конвенция, трябва да определи и да разграничи различните видове обекти, разположени на нейна територия и посочени в чл. 1 и 2 .

II. Национална и международна защита на културното и природното

наследство

Член 4

Всяка държава - страна по тази конвенция, признава задължението си да осигури идентификация, защита, съхранение, популяризация и предаване на бъдещите поколения на посоченото в чл. 1 и 2 културно и природно наследство, разположено на нейната територия. Тя трябва да се стреми да полага максимални усилия за осъществяването на тази цел, като използва както наличните си ресурси, така и международната помощ и сътрудничество, които могат да ѝ бъдат оказани във финансово, художествено, научно и техническо отношение.

Член 5

За да осигурят защита и достатъчно ефикасно съхранение, както и възможно най-активна популяризация на културното и природното наследство, разположено на тяхната територия - в зависимост от специфичните условия във всяка страна, държавите - страни по тази конвенция, ще се стремят по възможност:

(a) да провеждат обща политика, която да даде конкретна функция на културното и природното наследство в обществения живот, както и да включи опазването на това наследство в програмите на общото планиране;

(b) да създадат на своята територия - там, където не съществуват, една или повече служби за защита, съхранение и популяризиране на културното и природното наследство, които разполагат със съответния квалифициран персонал и средства за изпълнение на възложените им задачи;

(c) да оказват съдействие на научните и техническите изследвания и разработки и да усъвършенстват методите за интервенция, които дават възможност на съответната страна да посрещне опасностите, заплашващи нейното културно или природно наследство;

(d) да приемат адекватни юридически, научни, технически, административни и финансови мерки за идентификация, защита, съхранение, пропагандиране и съживяване на това наследство; и

(e) да оказват съдействие за създаване на национални или регионални центрове за подготовка в областта на защитата, съхранението и пропагандирането на културното и природното наследство с цел да се поощряват научните изследвания в тази област.

Член 6

1. Като зачитат суверенитета на държавите, на чиято територия се намира културното и природното наследство, посочено в чл. 1 и 2, и без да накърняват разпоредбите на вещното право, предвидени в националното законодателство по отношение на така нареченото наследство, държавите - страни по тази конвенция, признават, че то представлява световно наследство и че цялата международна общност следва да си сътрудничи за осигуряване на неговата защита.

2. Държавите - страни по тази конвенция, се задължават в съответствие с разпоредбите ѝ да съдействат за идентификацията, защитата, съхранението и

пропагандирането на културното и на природното наследство, посочено в параграфи 2 и 4 на чл. 11 , ако държавата, на чиято територия се намира то, поиска изрично подобно съдействие.

3. Всяка от държавите - страни по тази конвенция, се ангажира да не предприема преднамерени мерки, които пряко или косвено могат да увредят културното и природното наследство, посочено в членове 1 и 2 , разположено на територията на други държави - страни по тази конвенция.

Член 7

За целите на тази конвенция под наименованието международна защита на културното и на природното наследство следва да се разбира създаването на система за международно сътрудничество и съдействие на държавите - страни по тази конвенция, по отношение на усилията, които полагат за опазване и идентификация на това наследство.

III. Междуправителствен комитет за защита на световното културно и

природно наследство

Член 8

1. Към Организацията на обединените нации за образование, наука и култура се учредява Междуправителствен комитет за защита на културното и природното наследство с изключително световно значение, наречен "Комитет за световното наследство". Той е съставен от 15 държави - страни по тази конвенция, избрани от държавите - страни по конвенцията, взели участие в Общата асамблея, провеждана по време на редовните сесии на Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура (ЮНЕСКО). Броят на страните - членки на Комитета, следва да се увеличи на 21 от редовната сесия на Генералната конференция, последвала влизането в сила на тази конвенция за най-малко 40 държави.

2. Изборът на членове на Комитета трябва да осигури справедливо представяне на различните региони и култури по света.

3. На заседанията на Комитета може да присъства с право на съвещателен глас по един представител от Международния изследователски център за изследвания по консервацията и реставрацията на културните паметници (Римския център - ICCROM), от Международния съвет за паметниците и природните забележителности (ICOMOS) и на Международния съюз за опазване на природата и нейните ресурси (IUCN), към които по искане на държавите членки, участвали в Общата асамблея, провеждана по време на редовните сесии на Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, могат да се присъединят и представители на други междуправителствени или неправителствени организации със сходни цели.

Член 9

1. Страните - членки на Комитета за световно наследство, изпълняват своя мандат считано от края на редовната сесия на Генералната конференция, на която са били избрани, до края на третата следваща редовна сесия.

2. В същото време мандатът на една трета от членовете, определени по време на първите избори, изтича в края на първата редовна сесия на Генералната конференция след сесията, на която са били избрани, а мандатът на втората трета от членовете, определени по същото време, изтича в края на втората редовна сесия на Генералната конференция след сесията, на която са били избрани. Имената на тези страни членки следва да бъдат изтеглени чрез жребий от председателя на Генералната конференция след първия избор.

3. Страните - членки на Комитета, избират за свои представители квалифицирани експерти в областта на културното и на природното наследство.

Член 10

1. Комитетът за световно наследство приема свой вътрешен правилник.

2. Комитетът може по всяко време да покани на своите заседания обществени или частни организации, както и частни експерти с цел консултации по конкретни въпроси.

3. За изпълнение на своите задачи Комитетът може да създаде консултативни органи, каквито сметне за необходими.

Член 11

1. Всяка от държавите - страни по тази конвенция, представя - в рамките на своите възможности - на Комитета за световно наследство списък с паметниците на културното и на природното наследство, разположени на нейна територия и подлежащи на вписване в списъка, предвиден в параграф 2 на този член. Този списък, който не се счита за изчерпателен, трябва да съдържа и документация за местоположението на въпросните обекти и интереса, който представляват.

2. Въз основа на списъците, предоставени от страните в изпълнение на параграф 1, Комитетът съставя, обновява и разпространява под наименованието "Списък на световното наследство" списък с ценностите на културното и на природното наследство съгласно определенията, посочени в чл. 1 и 2 на тази конвенция, и които според Комитета притежават изключително световно значение в съответствие с установените от него критерии за ценност. Обновеният списък следва да бъде разпространяван поне веднъж на всеки две години.

3. Вписването на един паметник в Списъка на световното наследство може да се направи само със съгласие на заинтересованата страна. Вписването на даден паметник, разположен на територия, чийто суверенитет или юрисдикции са предмет на оспорване от няколко страни, не предрешава по никакъв начин правата на спорещите страни.

4. Комитетът съставя, обновява и разпространява винаги когато се налага, под наименованието "Списък на застрашеното световно наследство" списък на паметниците, включени в Списъка на световното наследство, чието опазване изисква осъществяване на значителна дейност и за които е поискана помощ в рамките на тази конвенция. Този списък съдържа и предварителна оценка на необходимите разходи. В него могат да фигурират само паметници от културното и природното наследство, които са застрашени

от конкретна и сериозна опасност, като например заплаха от изчезване, предизвикана от бързото рушене на обекта, осъществяване на мащабно обществено или частно строителство, ускореното градско и туристическо развитие, разрушение вследствие на промененото използване или поради промяна в собствеността на земята, дълбоки изменения по неизвестни причини, изоставяне, наложено от най-различни причини, като избухнал или предстоящ въоръжен конфликт, природни бедствия и катаклизми, големи пожари, земетресения, свлачища, изригвания на вулкани, промяна в нивото на водите, наводнения, приливи. Комитетът може по всяко време в случай на спешност да направи ново вписване в Списъка на застрашеното световно наследство и да огласи незабавно това вписване.

5. Комитетът определя критериите, според които даден паметник от културното и природното наследство може да бъде вписан в единия или другия списък съгласно параграфи 2 и 4 от този член.

6. Преди да бъде даден отрицателен отговор на дадена молба за вписване в един от двата списъка съгласно параграфи 2 и 4 от този член, Комитетът се допитва до страната, на чиято територия са намира въпросният паметник на културното или природното наследство.

7. Комитетът със съгласието на заинтересованите страни съгласува и насърчава необходимите изследвания и проучвания за съставянето на списъците, посочени в параграфи 2 и 4 от този член.

Член 12

Фактът, че даден паметник от културното и природното наследство не е бил вписан в един от двата списъка, упоменати в параграфи 2 и 4 от член 11, в никакъв случай не означава, че той няма изключителна световна стойност за други цели, различни от тези, произтичащи от вписването в тези списъци.

Член 13

1. Комитетът за световно наследство получава и проучва молбите за международна помощ, формулирани от държавите - страни по тази конвенция, по отношение на паметниците на културното и на природното наследство, намиращи се на тяхна територия, които фигурират или подлежат на вписване в списъците, посочени в параграфи 2 и 4 на чл. 11. Цел на тези молби може да бъде защитата, опазването, популяризацията или възстановяването на тези паметници.

2. Молбите за международна помощ в съответствие с параграф 1 на този член биха могли да визират идентификацията на паметниците на културното и природното наследство, определено в чл. 1 и 2, когато предварителните проучвания са показали, че е оправдано те да продължат.

3. Комитетът решава дали да даде ход на тези молби, определя в случай на необходимост естеството и размера на отпуснатата помощ и разрешава сключване от негово име на необходимите споразумения със заинтересованото правителство.

4. Комитетът определя реда и приоритета на своите интервенции. Той върши това, като се съобразява със значението на паметниците, които следва да бъдат запазени за световното културно и природно наследство, с необходимостта от осигуряване на международна помощ за най-представителните природни обекти или паметници на архитектурата и историята на народите от цял свят, със спешността на работите, които трябва да се предприемат, както и с размера на ресурсите на страните, на чиято територия се намират застрашените паметници, и по-специално до каква степен тези страни биха могли да осигурят опазването на тези паметници със собствени средства.

5. Комитетът съставя, обновява и разпространява списък с паметниците, за които е отпусната международна помощ.

6. Комитетът решава начините за използване на средствата от фонда, създаден в съответствие с чл. 15 от тази конвенция. Той търси средства с цел да увеличи неговите ресурси и предприема всички мерки, необходими за тази цел.

7. За изпълнението на своите програми и проекти Комитетът сътрудничи с международните, националните, правителствените и неправителствените организации, преследващи цели, аналогични с целите на тази конвенция. Комитетът може да се обърне към тези организации, в частност към Международния изследователски център за изследвания по консервацията и реставрацията на културните паметници (Римския център - ICCROM), към Международния съвет за паметниците и природните забележителности (ICOMOS), към Международния съюз за опазване на природата и нейните ресурси (IUCN), както и към други обществени или частни организации и частни експерти.

8. Решенията на Комитета се вземат с мнозинство от две трети от присъстващите и гласуващите негови членове. Кворумът е съставен от мнозинство от членовете на Комитета.

Член 14

1. Комитетът за световно наследство е подпомаган от Секретариат, назначен от Генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура.

2. Генералният директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, използвайки пълноценно съдействието на Международния изследователски център за изследвания по консервацията и реставрацията на културните паметници (Римския център - ICCROM), на Международния съвет за паметниците и природните забележителности (ICOMOS) и на Международния съюз за опазване на природата и нейните ресурси (IUCN) в областта на тяхната компетентност и съответните им възможности, изготвя документацията на Комитета, дневния ред за неговите съвещания и осигурява изпълнението на неговите решения.

IV. Фонд за опазване на световното културно и природно наследство

Член 15

1. Създава се фонд за опазване на световното културно и природно наследство с

изключително световно значение, наречен "Фонд на световното наследство".

2. Фондът е съставен от целеви средства съгласно разпоредбите на финансовия правилник на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура.

3. Ресурсите на фонда се състоят от:

(a) задължителни и доброволни вноски от държавите - страни по тази конвенция;

(b) вноски, дарения или завещания, които могат да бъдат направени от:

(i) други държави,

(ii) Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, другите организации от системата на Обединените нации, и по-точно Програмата за развитие на Обединените нации, както и други междуправителствени организации,

(iii) обществени или частни организации или частни лица;

(c) всички лихви върху ресурсите на фонда;

(d) сума от сборовете и постъпленията от мероприятия, организирани в полза на фонда; и

(e) всички останали ресурси, разрешени от правилника, който следва да бъде изготвен от Комитета за световно наследство.

4. Вноските във фонда и другите форми на подпомагане за Комитета могат да се изразходват само за определените от Комитета цели. Комитетът може да приема вноски, предназначени само за определена програма или за конкретен проект, при условие че Комитетът е взел решение за реализация и изпълнение на съответната програма или проект. Вноските във фонда не могат да бъдат придружени от никакви политически условия.

Член 16

1. Без да накърняват правото на каквато и да е доброволна вноска, държавите - страни по тази конвенция, се задължават да внасят редовно на всеки две години членски внос във Фонда за световно наследство, представляващ еднакъв процент за всички държави, който следва да бъде утвърден от Общата асамблея на държавите - страни по конвенцията, провеждана по време на редовните сесии на Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура. Това решение на Общата асамблея изисква наличие на мнозинство от присъстващите и гласуващи страни, които не са подали декларация съгласно параграф 2 на този член. Задължителната вноска на държавите -

страни по конвенцията, в никакъв случай не може да надхвърли 1 % от техния обичаен членски внос в Организацията на обединените нации за образование, наука и култура.

2. Въпреки това в съответствие с чл. 31 или 32 от тази конвенция всяка държава може да декларира при депозиране на своите документи за ратификация, приемане или присъединяване, че няма да бъде обвързана с разпореденията на параграф 1 от този член.

3. Всяка държава - страна по конвенцията, депозирала декларацията, предвидена в параграф 2 на този член, може по всяко време да изтегли тази декларация с писмено известие до Генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, но изтеглянето на декларацията ще влезе в сила по отношение на задължителния членски внос на съответната държава едва от датата на провеждане на следващата Обща асамблея на държавите членки.

4. За да може Комитетът да планира ефективно своята дейност, вноските на държавите - страни по конвенцията, които са депозирали декларация съгласно параграф 2 от този член, следва да бъдат внасяни редовно, но най-малко веднъж на две години, като не бъдат по-малки от сумата, която би следвало да внесат, ако са свързани с разпореденията на параграф 1 от този член.

5. Всяка държава - страна по конвенцията, която закъсне със задължителния или доброволния членски внос за текущата година и предходната календарна година, не може да бъде избрана в Комитета за световно наследство, като тази разпоредба не се прилага при първото приемане. Мандатът на такава държава, която вече е член на Комитета, изтича в момента на изборите, предвидени в чл. 8, параграф 1 от тази конвенция.

Член 17

Държавите - страни по тази конвенция, създават или насърчават създаването на национални, обществени и частни фондации или асоциации, имащи за цел да поощряват щедрите дарения за защита на културното и природното наследство, съгласно чл. 1 и 2 на конвенцията.

Член 18

Държавите - страни по тази конвенция, оказват съдействие на международните кампании за събиране на средства, организирани с цел подпомагане на Фонда за световно наследство при Организацията на обединените нации за образование, наука и култура. Те помагат за събирането на тези средства посредством споменатите в параграф 3 на чл. 15 организации.

V. Условия и начини за предоставяне на международна помощ

Член 19

Всяка държава - страна по тази конвенция, има право да поиска международна помощ за паметници от културното и природното наследство с изключително световно значение, които се намират на нейната територия. Към молбата следва да бъдат представени съгласно чл. 21 необходимите данни и документи, с които разполага съответната държава и от които Комитетът има нужда, за да вземе своето решение.

Член 20

В съответствие с разпоредбите на параграф 2 от чл. 13, алинея (с) от чл. 22 и чл. 23 международната помощ, предвидена в рамките на тази конвенция, може да се предоставя само за паметници на културното и природното наследство, които Комитетът за световно наследство е решил или решава да впише в един от списъците, посочени в параграфи 2 и 4 на чл. 11 .

Член 21

1. Комитетът за световно наследство определя процедурата за разглеждане на молбите за исканата международна помощ и уточнява елементите, които трябва да фигурират в молбата, където следва да бъдат описани: предвидената дейност, необходимата работа, оценката на стойността, спешността и причините, поради които ресурсите на страната молител не ѝ позволяват да посрещне всичките необходими разходи. Молбите трябва по възможност да бъдат придружени от експертно заключение.

2. Молбите за спешна помощ, подадени за неотложни работи, които трябва да бъдат предприети поради природни бедствия или катастрофи, следва да се разглеждат бързо и с предимство от Комитета, който трябва да разполага с резервен фонд, предназначен за подобни случаи.

3. Преди да вземе решение, Комитетът провежда изследвания и консултации, каквито сметне за необходими.

Член 22

Отпуснатата от Комитета за световно наследство помощ може да бъде под следните форми:

(a) изследване на художествените, научните и техническите проблеми, свързани със защитата, съхранението, популяризирането и възстановяването на културното и природното наследство, в съответствие с разпоредбите в параграфи 2 и 4 на чл. 11 от тази конвенция;

(b) осигуряване на експерти, техници и квалифицирана работна ръка за обезпечаване на задоволително изпълнение на одобрения проект;

(c) подготовка на специалисти на всички нива в областта на идентификацията, защитата, запазването, популяризацията и възстановяването на културното и природното наследство;

(d) доставка на оборудване, което заинтересованата страна не притежава или не е в състояние да придобие;

(e) предоставяне на заеми с ниска лихва или такива, които могат да се погасяват дългосрочно;

(f) отпускане на безвъзмездни субсидии при изключителни случаи и специална

мотивация.

Член 23

Комитетът за световно наследство може също така да предостави международна помощ на национални или регионални центрове за подготовка на специалисти на всички нива в областта на идентификацията, опазването, съхранението, популяризирането и възстановяването на културното и природното наследство.

Член 24

Значителна финансова помощ може да бъде отпусната само след подробни научни, икономически и технически проучвания. При подобни проучвания, които трябва да отговарят на целите на тази конвенция, следва да бъдат използвани само най-модерните методи и техники за опазване, съхранение, възстановяване и популяризиране на културното и природното наследство. Изследванията трябва да определят и начините за рационално използване на наличните ресурси в заинтересованите държави.

Член 25

По принцип финансирането на необходимите дейности трябва само частично да се поеме от международната общност. Финансовото участие на държавата, ползваща се от международната помощ, трябва да покрие значителна част от средствата, отделени за всяка програма или проект, с изключение на случаите, когато нейните ресурси не й позволяват това.

Член 26

Комитетът за световно наследство и държавата ползвател определят при сключването на съответно споразумение всички условия, при които ще се осъществяват проектът или програмата, предмет на предоставената международна помощ, в съответствие с тази конвенция. Държавата, получила тази международна помощ, е длъжна да продължи да опазва, съхранява и популяризира тези обекти в съответствие с условията, определени в споразумението.

VI. Образователни програми

Член 27

1. Държавите - страни по тази конвенция, се стремят, използвайки всички съществуващи средства, както и образователните и информационните програми, да укрепват уважението и привързаността на своите народи към културното и природното наследство, определено в чл. 1 и 2 на конвенцията.

2. Те се задължават широко да информират обществеността за опасностите, които могат да възникнат за това наследство, както и за мерките, които се предприемат в изпълнение на тази конвенция.

Член 28

Държавите - страни по тази конвенция, получили международна помощ в рамките на конвенцията, следва да приемат необходимите мерки, за да популяризират значението на наследството, получило тази помощ, както и ролята, отредена на тази помощ.

VII. Доклади

Член 29

1. Държавите - страни по тази конвенция, информират в докладите, които следва да представят на Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура в установените от нея срокове и форми, за законодателните и нормативните разпоредби, както и за другите мерки, предприети с цел изпълнението на конвенцията, а така също и за натрупания опит в тази област.

2. Тези доклади се предоставят на вниманието на Комитета за световно наследство.

3. Комитетът представя доклад за своята дейност на всяка редовна сесия на Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура.

VIII. Заключителни разпоредби

Член 30

Тази конвенция е изготвена на английски, арабски, испански, френски и руски език, като всичките пет текста имат еднаква сила.

Член 31

1. Тази конвенция подлежи на ратификация или на приемане от държавите - членки на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, в съответствие с техните законодателни процедури.

2. Документите за ратификация или приемане следва да бъдат депозираны при Генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура.

Член 32

1. Тази конвенция е открита за присъединяване за всички държави, които не са членки на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, но са поканени от Генералната конференция на Организацията да се присъедини към конвенцията.

2. Присъединяването следва да се извърши чрез депозиране на документ за присъединяване при Генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура.

Член 33

Тази конвенция влиза в сила три месеца след датата на депозиране на двадесетия документ за ратификация, за приемане или присъединяване, но само по отношение на страните, които са внесли своите документи за ратификация, приемане или присъединяване на същата или предшестваща я дата. По отношение на всяка друга държава страна, конвенцията влиза в сила след три месеца от датата на депозиране на нейния ратификационен документ или на документа за приемане, утвърждаване или

присъединяване.

Член 34

Разпоредбите, изложени по-долу, се прилагат спрямо държавите - страни по тази конвенция, с федерално или неунитарно конституционно устройство:

(a) по отношение на разпоредбите на тази конвенция, чието приложение е от компетентността на една федерална или централна законодателна власт, задълженията на федералното или централното правителство са същите, както и задълженията на държавите страни, които не са федерални държави;

(b) по отношение на разпоредбите на тази конвенция, чието приложение е от компетентността на отделните щати, области, провинции или кантони и които съгласно съществуващата федерална конституционна система не са обвързани с приемането на законодателни мерки, федералното правителство предоставя на вниманието на компетентните власти на тези щати, области, провинции или кантони разпоредбите на конвенцията с препоръка за тяхното приемане.

Член 35

1. Всяка от държавите - страна по конвенцията, може да денонсира тази конвенция.
2. Денонсирането се извършва с писмено уведомление, депозирано при Генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура.
3. Денонсирането влиза в сила 12 месеца след датата на получаване на документа за денонсиране. То не променя по никакъв начин финансовите задължения на денонсиращата държава страна, които следва да бъдат изплатени до датата на влизане в сила на оттеглянето от тази конвенция.

Член 36

Генералният директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура информира държавите - членки на Организацията, посочените в чл. 32 държави, които не се явяват членки на Организацията, както и Организацията на обединените нации за депозирането на всички ратификационни документи и документи за приемане, утвърждаване или присъединяване, посочени в чл. 31 и 32 , а също така и за депозирането на документи за денонсиране, посочени в чл. 35 .

Член 37

1. Тази конвенция може да бъде изменена и допълнена от Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура. Едно такова изменение обаче следва да обвърже само държавите, които са станали страна по ревизираната конвенция.
2. В случай че конференцията приеме нова конвенция, която променя цялостно или частично тази конвенция, и ако новата конвенция не съдържа други указания, тази конвенция спира да е открита за ратификация, приемане или присъединяване от датата на влизане в сила на новата преработена конвенция.

Член 38

В съответствие с чл. 102 от Хартата на Организацията на обединените нации тази конвенция подлежи на регистриране в Секретариата на Организацията на обединените нации по искане от страна на Генералния директор на ЮНЕСКО.

В уверение на което полагат своите подписи на двадесет и трети ноември 1972 г.

Съставена в Париж на двадесет и третия ден от месец ноември 1972 година в два идентични екземпляра, подписани от Председателя на седемнадесетата сесия на Генералната конференция и от Генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, които ще бъдат депозирани в архива на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, като по едно заверено копие бъде предоставено на всички държави членки съгласно чл. 31 и 32, както и на Организацията на обединените нации.